

نویسنده: جیورجو کافیرو «Giorgio Cafiero»
منبع و تاریخ نشر: ریسپونسیبل ستیت گرفت «2024-05-06»
برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل» .

Erdogan v. Netanyahu: where does this go?

اردوغان او نتنیاہو: دا چیرته څی؟

Turkey has cut off trade with Israel over Gaza. This could hurt.

ترکیه د غزې پر سر له اسرائیلو سره سوداګري په تپه ودرول، کوم چی دا کولی شي زیان ورسوي .

ترکیه اخیرا تجارت با اسرائیل را به دلیل "بدتر شدن تراژدی انسانی" در غزه به حالت تعلیق درآورده است.

انکارا می گوید در صورتی که اگر اسرائیل اجازه «جریان بی وقفه و کافی» کمک به منطقه محاصره را بدهد، تجارت را از سر خواهد گرفت. به طور قابل پیش بینی، **اسرائیل کاتز**، دیپلمات ارشد اسرائیل، **رجب طیب اردوغان**، رئیس جمهور ترکیه را متهم کرد که مانند یک "دیکتاتور" رفتار می کند، در حالی که "منافع مردم و بازرگانان ترکیه را نادیده می گیرد و توافقات تجاری بین المللی را نادیده می گیرد." حماس بدون تعجب از چنین اقدام ترکیه تمجید کرد.

تنش بین ترکیه و اسرائیل در چند دهه اخیر در مقاطع مختلف از جمله در نشست **داووس** در سال «2009» و حمله به ناوگان غزه در سال «2010» افزایش یافته است. با این حال، تا کنون، روابط اقتصادی ترکیه و اسرائیل همیشه این طوفان ها را پشت سر گذاشته است. بنابراین، توقف تجارت ترکیه با اسرائیل در این ماه یک معامله بزرگ است.

از اواسط اکتبر سال گذشته، زمانی که رئیس جمهور **اردوغان** انتقاد شدید خود را از حمله اسرائیل به غیر نظامیان در غزه افزایش داد، باز هم تجارت یکی از عناصر اصلی روابط دو کشور بوده است که مثبت باقی مانده بود. **متیو برایزا**، معاون سابق وزیر خارجه آمریکا در امور اروپا و اوراسیا، به RS گفت: اکنون که ترکیه همه تجارت خود را با اسرائیل قطع کرده است، این عنصر مثبت یا عنصر اصلی در روابط این دو کشور از بین رفته است.

به نظر می رسد **اردوغان** در اتخاذ رویکردی جامع در رابطه با اسرائیل سنت شکنی می کند. چونکه در بحران های قبلی، روابط تجاری بین این دو کشور همیشه از روابط متشنج سیاسی متمایز بود. **باتو کوشکون**، تحلیلگر سیاسی و متخصص در امور ترکیه در موسسه صادق در مصاحبه با RS گفت: اکنون به نظر می رسد که دولت نگران تشدید تنش در همه جبهه ها نیست.

به گفته **مورات اصلان**، یکی از اعضای هیئت علمی دانشگاه **حسن کالیونجو** و محقق بنیاد SETA، اگر ترکیه به دنبال افزایش فشار بر اسرائیل فراتر از تعلیق تجارت باشد، کارت هایی دارد که می تواند بازی کند. از جمله تشویق سایر کشورها برای پیوستن به ترکیه در اعمال تحریم ها علیه اسرائیل و بستن حریم هوایی ترکیه به روی پروازهای اسرائیل. **اصلان** گفت: «ما باید منتظر بمانیم و ببینیم [آیا ترکیه] این اقدامات را انجام می دهد، اما من می دانم که گزینه های [بسیاری] وجود دارد.

فشارهای داخلی و تنش تدریجی روبه افزایش:

سیاست داخلی ترکیه باید در نظر گرفته شود. در مرحله اولیه جنگ غزه، بخش هایی از جامعه ترکیه شروع به اعمال فشار بر دولت **اردوغان** برای برداشتن گام های ملموس علیه تل آویو فراتر از لفاظی های شدید کردند. چند هفته پیش، ترکیه تجارت با اسرائیل را در 54 زمینه از جمله فولاد، کود و سوخت جت محدود کرد.

پیش از انتخابات شهرداری ماه گذشته، درخواست هایی مبنی بر قطع تجارت با اسرائیل مطرح شد که در میان بسیاری از رای دهندگان **اردوغان** طنین انداز شد. در نتیجه، بخش قابل توجهی از حامیان سنتی **اردوغان** یا از رای دادن خودداری کردند، یا از حزب رفاه جدید حمایت کردند، حزبی اسلامگرا که در مخالفت با سیاست دولت مبنی بر اجازه ادامه تجارت با اسرائیل در بنبوحه جنگ غزه مبارزه کرد.

به گفته **کوشکون**، اکنون، در تصمیم‌گیری برای توقف تجارت ترکیه با اسرائیل، "به نظر می‌رسد اردوغان برای حفظ محبوبیت خود واکنش نشان می‌دهد." این بدان معناست که رئیس‌جمهور احتمالاً به تشدید لفاظی‌ها ادامه خواهد داد، که به معنای تنش بیشتر در روابط با اسرائیل است.

تأثیر اقتصادی

مدتهاست که اسرائیل روابط تجاری، سرمایه‌گذاری و تجارت قوی‌اش را با ترکیه حفظ کرده است. در سال «2023»، تجارت دوجانبه بین این دو کشور تقریباً (7) میلیارد دلار بود. **هولدینگ زورلو**، که یک شرکت ترکی است، بخشی از یک سرمایه‌گذار بزرگ در اقتصاد اسرائیل است و شرکت‌های ساختمانی ترکیه در طول سال‌ها پول زیادی از اسرائیل به دست آورده‌اند. این امر مسلم است که هزینه‌های ساخت و ساز در اسرائیل افزایش می‌یابد و به دلیل این تصمیم «آنکارا» مبنی بر توقف تجارت با اسرائیل، اثرات تورمی به همراه خواهد داشت.

اما فعلاً مشخص نیست که تحریم ترکیه چه ضرری بر اقتصاد اسرائیل وارد خواهد کرد و این آسیب تا چه زمانی ادامه خواهد داشت. کشورهای می‌توانند زمانی که روابط تجاری آنها قطع شود یا تحریم‌ها اعمال شود، دوباره باهم سازگار شوند. اما تعدیل مسیرهای تجاری و زنجیره تامین خودی پس از آغاز جنگ مالی غرب علیه مسکو در پاسخ به تهاجم تمام‌عیار روسیه به اوکراین در سال 2022، نمونه‌ای از این دست است. به طور مشابه، سیاست‌گذاران اسرائیلی اکنون مشغول تلاش برای ارزیابی آسیب‌هایی هستند که احتمالاً به اقتصاد آنها وارد می‌شود و چگونه برای جبران اثرات تحریم ترکیه سازگار شوند.

علاوه بر این، اقتصاد ترکیه نیز آسیب خواهد دید. این یکی از دلایل اصلی عدم اجرای زودتر تحریم توسط آنکارا بود. حمایت گسترده‌ای در طیف سیاسی ترکیه از فلسطینی‌ها وجود دارد، اما همچنین بحث بر سر این است که ملت چقدر باید برای حمایت از غزه هزینه کند.

علی باکر، استاد دیا مرکز ابن‌خلدون دانشگاه قطر و کارشناس ارشد غیرمقیم در دانشگاه قطر، گفت: «با توجه به وضعیت داخلی اسرائیل و اقدامات حوثی‌ها در ورودی دریای سرخ، قطعاً به شیوه‌های بی‌سابقه‌ای به اقتصاد اسرائیل آسیب خواهد رساند. ابتکار امنیت خاورمیانه اسکوکرافت شورای آتلانتیک، در مصاحبه با RS گفت:

باکر افزود: «با گفتن این موضوع، به اقتصاد ترکیه که در حال حاضر در حال تلاش و در حال تنظیم برای بهبود است، آسیب خواهد رساند. که مایل به انجام این کار هستند.

نفت آذربایجان

تأثیر اقدامات ترکیه بر آذربایجان و به طور خاص، صادرات نفت این کشور به اسرائیل مهم خواهد بود. نفت آذربایجان از طریق خط لوله باکو - تفلیس - جیهان و سپس از طریق نفتکش به اسرائیل می‌رود. اگر آنکارا از صدور نفت آذربایجان به اسرائیل از طریق بندر جیهان خودداری کند، اقتصاد اسرائیل به شدت آسیب خواهد دید.

«در حال حاضر مشخص نیست که آیا ترکیه این جریان نفت [آذربایجان] به اسرائیل را قطع خواهد کرد یا خیر. **برایزا**، که همچنین به عنوان سفیر ایالات متحده در آذربایجان خدمت می‌کرد، گفت: اگر چنین بود، این می‌توانست تأثیر مهم تری بر اقتصاد اسرائیل داشته باشد، زیرا اقتصاد با نیاز به یافتن منابع جدید سازگار می‌شود.

وی خاطر نشان کرد که اسرائیل قراردادهای بلند مدت انرژی با آذربایجان دارد و در صورت خرید نفت در بازار نقدی با پد هزینه بیشتری برای نفت بپردازد.

اگر ترکیه این جریان را متوقف کند، اسرائیل باید منبع دیگری برای انرژی پیدا کند. اصلان افزود در غیر این صورت دچار مشکل خواهند شد.

با این وجود، با توجه به ماهیت اتحاد آنکارا و باکو، ترکیه ممکن است از انجام این اقدام خودداری کند. **بریزا** گفت: اگر ترکیه جریان نفت آذربایجان را از طریق بندر جیهان ترکیه و از بندر جیهان ترکیه به اسرائیل قطع کند، تعجب می‌کنم زیرا این امر به منافع آذربایجان نیز آسیب می‌رساند. ترکیه و آذربایجان نزدیک ترین روابط دوجانبه را با کلیشه ای که این رابطه را توصیف می‌کند، «یک ملت و دو دولت» هستند.

آیا دیگران در توقف تجارت با اسرائیل از ترکیه پیروی خواهند کرد؟ تعلیق تجارت دوجانبه ترکیه لافل در کوتاه مدت به اقتصاد اسرائیل آسیب خواهد رساند. این هزینه اضافی خواهد بود که دولت بنیامین نتانیاهو نخست وزیر و اسرائیل به عنوان یک کشور باید برای جنایات خود علیه غیر نظامیان غزه بپردازند.

با این حال، اگر ترکیه در تحریم اسرائیل تنها باشد، آسیب اقتصادی وارد شده به اسرائیل می‌تواند محدود شود. آنچه باید در نظر گرفته شود، احتمال پیروی سایر کشورها از آنکارا است که می‌تواند چالش‌های اقتصادی اسرائیل را جدی‌تر کند.

تصمیم ترکیه قطعاً مورد استقبال شهروندان عرب در سراسر خاور میانه و شمال آفریقا خواهد بود. آنها احتمالاً به تحریم آنکارا علیه اسرائیل به عنوان نمونه ای از نحوه برخورد کشورهای مسلمان با اسرائیل اشاره می‌کنند و از دولت‌های خود می‌خواهند که از آن پیروی کنند. با این حال، این که آیا آن دولت‌ها این کار را انجام خواهند داد یا خیر، سوال دیگری است.

چند سطری در مورد جورجیو کافایرو

جورجیو کافایرو مدیر عامل و بنیانگذار *Gulf State Analytics*، یک شرکت مشاوره ریسک ژئوپلیتیک مستقر در واشنگتن دی سی است. او همچنین استادیار دانشگاه جورج تاون و استادیار است.

----- با تقدیم احترامات «2024-05-09»